

อำเภอเมืองชัยภูมิ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นางนันทา ปาจิตเณย์

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : ๒๐๑ หมู่ ๙ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเมือง
ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๘๐๐๑๓๔๐๓๔

Facebook -

วัน-เดือน-ปี เกิด เกิดวันที่ ๑๙ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕

ปัจจุบันอายุ ๖๓ ปี

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) สถาบันการศึกษา ศกร.
เมืองชัยภูมิ

รายได้ จากการเกษตร 400,000 บาท/ปี

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำงานด้วยใจรัก สร้างหลักด้วยรายได้ ใส่ใจทุกวันให้มีคุณค่า”

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

สินค้าหลัก ข้าว

แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้นา ๒. แปลงพืชผักสวนครัว ๓. ปศุสัตว์ ๔. ประมง

ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพดี/การเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวดำเนินการรูปแบบบันได ๓ ขั้น

๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๓. การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

๔. การแปรรูปข้าว

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

๒. หลักสูตรต้นแบบอำเภอคอนสวรรค์

นายทรงศิริ นราพงษ์

สินค้าหลัก ข้าว

๓.

๓.๑ การแปรรูปข้าวฮางอก

เกษตรกรต้นแบบอำเภอบ้านแท่น

นางมณี ชุมทอง

สินค้าหลัก ไร่นาสวนผสม

แปลงเรียนรู้ในพื้นที่ ศพก. จำนวน ๔ แปลง รายละเอียด ดังนี้

๑ แปลงเรียนรู้นา สามารถเรียนรู้ได้ผลิตตามฤดูกาลผลิต สาธิตวิธีให้กับชุมชนเป็นต้นแบบได้เนื่องจากลงมือทดลองทำแปลงจริง เห็นผลและสามารถนำไปใช้ได้จริง จึงเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรที่สนใจ ไม่เผาทอซัง ฟางข้าว และเศษวัสดุอินทรีย์ในนาข้าว แต่ใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสดโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว

๒ แปลงพืชผักสวนครัว เป็นพื้นที่สาธิตนโยบายประชานิยมที่มีการแข่งขันราคากว้าง เกิดฝุ่นมลพิษในพื้นที่เกษตรกรรมในชุมชนจึงปรับเปลี่ยนพื้นที่หลังจากการทำนาเสร็จ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีผักที่ปลอดสารพิษไว้บริโภคเองและสร้างรายได้เสริม จำหน่ายให้คนในชุมชน ชนิดผักที่ปลูก ได้แก่ กวางตุ้ง ผักกาดหัว ผักสลัด คื่นช่าย ต้นหอม

๓ ปศุสัตว์ มีการสนับสนุนโคโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร เป็นการสนับสนุน ปัจจัยการผลิต ส่งเสริมอาชีพสามารถขยายต่อไปให้กับเกษตรกรรายอื่นได้ มีการฝึกอบรมให้ความรู้ การเลี้ยงสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ โรคระบาดที่สำคัญ

๔ ประมง เป็นการเรียนรู้ด้านประมง มีการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคและจำหน่าย เช่น ปลานิล ปลาตะเพียน

ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพดี/การเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวดำเนินการรูปแบบบันได ๓
ขั้น

ขั้นที่ ๑ “ลด” หมู่บ้านลดต้นทุนการปลูกข้าว ลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ใส่ปุ๋ยเคมีให้ถูกวิธี ถูกอัตรา และถูกเวลา ลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น เป็นการลดปัจจัยการผลิต ส่งผลให้สามารถกำหนดแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตและนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนทางเงินและตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๒ “ละ” หมู่บ้านผลิตข้าว อาหารปลอดภัย (ข้าว GAP) ละเว้นการใช้ปุ๋ยเคมี หรือใช้เท่าที่จำเป็น/เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/มีการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP

ขั้นที่ ๓ “เลิก” หมู่บ้านผลิตข้าวอินทรีย์ เลิกใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทุกชนิด ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ มีการตรวจรับรองระบบการผลิตข้าวอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

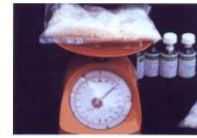
การผลิตน้ำหมักชีวภาพ เป็นของเหลือซึ่งได้จากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือสัตว์ที่มีลักษณะสด อวบน้ำหรือมีความชื้นสูงโดยอาศัยกิจกรรมของจุลินทรีย์ ทั้งในสภาพที่มีออกซิเจนและมีออกซิเจนน้อย ทำให้ได้ฮอร์โมนหรือสารเสริมการเจริญเติบโตของพืช วัสดุที่ใช้ในการผลิตหลากหลายจากผัก ผลไม้ ปลา หอยเชอรี่ และเปลือกไข่ ผสมกากน้ำตาล โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ พด.๗ และพด.๖ จะเพิ่มประสิทธิภาพการย่อย โปรตีน ไขมัน ช่วยลดกลิ่นเหม็นระหว่างการหมัก สนับสนุนโดยสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ ใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวตั้งแต่แช่เมล็ดพันธุ์ข้าว การเตรียมดิน จนถึงช่วงการเจริญเติบโต ช่วยเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตั้งแต่การปรับสภาพดินให้ร่วนซุย อุ่นน้ำดี ระบายอากาศดี จึงช่วยเร่งการเจริญเติบโตของต้นพืชได้ดี พร้อมกับเสริมสร้างความแข็งแรงสมบูรณ์ มีคุณสมบัติ ทนทานต่อโรคและแมลง เป็นการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและลดปัญหาขยะเปียก zero waste

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เรื่องจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานให้แก่เกษตรกร นำไปใช้โดยแช่เมล็ดก่อนหว่านเพิ่มอัตราการงอกและป้องกันโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ ผสมน้ำป๋อ่ยเข้านาทำให้ปุ๋ยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผสมน้ำฉีดพ่นระยะข้าวตั้งท้องและข้าวออกรวง ประโยชน์จะช่วยแข่งขันกับเชื้อโรคพืชที่อยู่บริเวณเดียวกันทำให้ความรุนแรงลดลง กระตุ้นให้เกิดความต้านทานโรคจึงช่วยลดการเกิดโรคในข้าว อย่างโรคเมล็ดด่าง โรคกาบใบแห้ง โรคกล้าเน่ายุบและโรคกาบใบเน่าได้ เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งยังปลอดภัยกับมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การแปรรูปข้าว

การแปรรูปข้าวฮางอก เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็นจุดเรียนรู้การนำข้าวมาล้างแช่ไว้หมักให้งอก เพื่อกระตุ้นให้สารอาหารต่างๆจากเปลือกข้าวซึมเข้าไปในเมล็ดข้าว แล้วจึงนำมานึ่ง ผึ่งแดดให้แห้ง นำมาสีเป็นเมล็ด ผ่านเครื่องคัดแยก และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้รับความสนใจจากกลุ่มรักษ์สุขภาพ ข้าวฮางอกจึงถือเป็นการแปรรูปการผลิตที่เพิ่มมูลค่า มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. “การแปรรูปข้าวฮางอก”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อการถนอมอาหารและสร้างมูลค่าเพิ่มของข้าว
๒. เพื่อสร้างรายได้ให้คนในชุมชน

การแปรรูปข้าวฮางอก เป็นการแปรรูปข้าวที่เพาะงอกจากข้าวสาร โดยแบ่งเป็นจุดเรียนรู้สามารถศึกษาขั้นตอนการทำได้ตามจุดเรียนรู้ต่างๆ

- ๑.ล้างทำความสะอาดข้าว
- ๒.นำข้าวมาแช่ในถังน้ำ เพื่อกระตุ้นให้สารอาหารต่างๆจากเปลือกข้าวซึมเข้าไปในเมล็ดข้าว
- ๓.นำข้าวมานึ่ง
- ๔.ผึ่งแดดให้แห้ง
- ๕.นำมาสีเป็นเม็ลต์
- ๖.แปรรูปและบรรจุภัณฑ์

การแปรรูปข้าวฮางอก เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็นจุดเรียนรู้การนำข้าวมาล้างแช่ในน้ำให้แห้ง เพื่อกระตุ้นให้สารอาหารต่างๆจากเปลือกข้าวซึมเข้าไปในเมล็ดข้าว แล้วจึงนำมานึ่ง ผึ่งแดดให้แห้ง นำมาสีเป็นเม็ลต์ ผ่านเครื่องคัดแยก และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้รับความสนใจจากกลุ่มรักสุขภาพ ข้าวฮางอกจึงถือเป็นการแปรรูปการผลิตที่เพิ่มมูลค่า มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

ปฏิบัติการกิจในการประชุมคณะกรรมการอย่างเนื่องทุกวันที่ ๑๐ ของเดือน อย่างไรก็ดี เมื่อช่วงที่เกิดสถานการณ์โควิด ๑๙ เกิดการเรียนรู้ปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยี ประสานงานทางแอปพลิเคชัน ให้การทำงานของกลุ่มดำเนินอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานโดยในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน เป็นช่วงทำนาของกลุ่ม เดือนธันวาคม - มกราคม จะเป็นช่วงแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว ซึ่งจะมีเวลาร่างจากการทำนาและจำหน่ายข้าว จึงได้หาแนวทางร่วมกันพัฒนา ศพก. โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ว่างบริเวณพื้นที่ศาลาการเรียนรู้เป็นแปลงผัก เกิดเป็นแปลงเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร สร้างรายได้เพิ่มเติมให้เกษตรกรและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และได้ขยายช่องทางสร้างตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร่วมกับเครือข่ายอื่น

- ประชุมคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของตำบล
- มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ ร่วมกับแปลงใหญ่ ประจำปี อย่างน้อยปีละ ๔ ครั้งต่อปี
- ประชุมคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัดชัยภูมิ ประจำปี
- ประชุมประธานศูนย์เครือข่าย ศพก. และเครือข่าย

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

มีการประชุมคณะกรรมการอย่างเนื่อง เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานหลัก คือการแปรรูปข้าว มีทิศทางในการทำงาน จนสามารถบริหารเวลาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ เกิดแปลงพืชผักสวนครัว เป็นแปลงเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร สร้างรายได้เพิ่มให้เกษตรกรและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และได้ขยายช่องทาง สร้างตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร่วมกับเครือข่ายอื่น และด้านปศุสัตว์ การเลี้ยงโค เป็นการส่งเสริมอาชีพสามารถขยายต่อไปให้กับเกษตรกรรายอื่นได้

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (ผลผลิต)

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว												
พืชผัก												
ปศุสัตว์ ประมง												

การให้บริการจุดอบรม

(๑ ปี ให้บริการเป็นจุดอบรมเรียนรู้ ประมาณ ๑๐๐๐ คน)

หลักสูตรเรียนรู้	หน่วยงานรับบริการ
๑. การผลิตข้าวแปรรูป	องค์การบริหารส่วนตำบล,สนง.กษอ. , บุคคลทั่วไป
๒. เกษตรผสมผสาน	องค์การบริหารส่วนตำบล,พัฒนาชุมชน, บุคคลทั่วไป
๓. น้ำหมัก ปุ๋ยหมัก	สนง.กษอ.,บุคคลทั่วไป
๔. การสร้างอาชีพด้านการเกษตร	สกร. , บุคคลทั่วไป
๕. การทำบัญชี/การออม	สกร. , บุคคลทั่วไป
๖. เกษตรผสมผสาน	บุคคลทั่วไป

บุคคลทั่วไป ได้แก่ เกษตรกร,กลุ่มแปลงใหญ่,

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้นต่อการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมสู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตร จากการทำนาทั่วไป ที่มีต้นทุนการผลิตสูง จากการใช้สารเคมี และคุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งมีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลาจึงได้รับการสนับสนุนเข้าอบรมได้รับความรู้การพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพดี/การเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว นำมาปรับใช้ในพื้นที่ตนเองและเผยแพร่ความรู้ในชุมชน คนในชุมชนนำไปปฏิบัติสามารถลดต้นทุนการผลิตและประสบความสำเร็จ จึงได้รับเลือกเป็นเกษตรกรต้นแบบ และจากสภาพปัญหาความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ ด้วยการนำวัตถุดิบที่มีไปแปรรูปกับสถานที่อื่นเนื่องจากไม่มีวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป ทำให้ไม่สามารถควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้ และการตอบสนองไม่ตรงใจลูกค้า ทำให้เริ่มหาเครื่องจักรในการแปรรูปเองเพื่อควบคุมคุณภาพ โดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ รายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ ๑ “ลด” หมู่บ้านลดต้นทุนการปลูกข้าว ลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ใส่ปุ๋ยเคมีให้ถูกวิธี ถูกอัตรา และถูกเวลา ลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น เป็นการลดปัจจัยการผลิต ส่งผลให้สามารถกำหนดแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตและนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนทางการเงินและตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๒ “ละ” หมู่บ้านผลิตข้าว อาหารปลอดภัย (ข้าว GAP) ละเว้นการใช้ปุ๋ยเคมี หรือใช้เท่าที่จำเป็น/เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/มีการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP

ขั้นที่ ๓ “เล็ก” หมู่บ้านผลิตข้าวอินทรีย์ เลิกใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทุกชนิด ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ มีการตรวจรับรองระบบการผลิตข้าวอินทรีย์

รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร คือ การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก. รายละเอียด ดังนี้

Bio-Economy เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มุ่งเพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มโดยเลือกใช้พันธุ์ข้าวคุณภาพดีทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างแบรนด์แบบสุญญากาศ ทำให้เก็บรักษาข้าวได้นานขึ้น และเพิ่มมูลค่าและช่องทางการจำหน่ายได้มากขึ้น มีการพัฒนา Packaging โดยร่วมกับการออกแบบของ Thaibev เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

Circular Economy เป็นการหมุนเวียนหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ และลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด Zero waste เช่น การผลิตน้ำหมักชีวภาพ โดยนำวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตร อาหารมาหมักจนเกิดเป็นน้ำหมักชีวภาพ เป็นการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและลดปัญหาขยะเปียก zero waste และแปรรูปฟางข้าวและตอซังข้าวแบบปลอดการเผา จะได้ธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่เป็นประโยชน์ต่อดินทำให้ข้าวเจริญงอกงามให้ผลผลิตดี ลดการใช้ปุ๋ยเคมีเนื่องจากอินทรีย์วัตถุในดินที่มีมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์เป็นเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ภายในบ้าน หรือทำเป็นหุ่นฟางลักษณะต่างๆ เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน หรือเป็นวัสดุทดแทนไม้ อย่างเช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นวิธีการลดภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

Green Economy เป็นการมุ่งผลิตสินค้าให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ปลอดภัยจากสารเคมีตั้งแต่จุดผลิตสู่มือผู้บริโภคเช่น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี ผลิตปุ๋ยหมักจากนาซากหรือเศษเหลือจากพืชมาหมักรวมกัน และผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมจุลินทรีย์ จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเป็นวัสดุที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย ไม่แข็งกระด้าง และมีสีน้ำตาลปนดำ เป็นแหล่งธาตุอาหารพืชทั้งธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารรอง และจุลธาตุ ปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุย การระบายอากาศ และการอุ้มน้ำของดินดีขึ้น รากพืชแพร่กระจายได้ดี เป็นการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และการป้องกันศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ มีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เป็นการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน กระตุ้นให้เกิดความต้านทานโรคจึงช่วยลดการเกิดโรคในข้าว เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งยังปลอดภัยกับมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ศพท. ใส่ใจในเรื่องการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตั้งแต่ขั้นตอนการได้มาซึ่งวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า การใช้งาน และการจัดการของเสียหลังหมดอายุการใช้งาน จึงยื่นขออนุญาตและได้รับฉลากเครื่องหมายรับรองคาร์บอนฟุตพริ้นของข้าวหอมมะลิแดงฮางอก น้ำหนัก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม ค่าคาร์บอนฟุตพริ้น ๖.๐๔ กิโลกรัม เป็นการแสดงข้อมูลให้ผู้บริโภคได้ทราบ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีในการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกด้วย โดยมีขั้นตอนการทำงานเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เรื่องจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานให้แก่เกษตรกร นำไปใช้โดยแช่เมล็ดก่อนหว่านเพิ่มอัตราการงอกและป้องกันโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ ผสมน้ำปล่อยเข้านาทำให้ปุ๋ยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผสมน้ำฉีดพ่นระยะข้าวตั้งท้องและข้าวออกรวง ประโยชน์จะช่วยแข่งขันกับเชื้อโรคพืชที่อยู่บริเวณเดียวกันทำให้ความรุนแรงลดลง กระตุ้นให้เกิดความต้านทานโรคจึงช่วยลดการเกิดโรคในข้าว อย่างโรคเมล็ดด่าง โรคกาบใบแห้ง โรคกล้าเน่ายุบและโรคกาบใบเน่าได้ เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งยังปลอดภัยกับมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

๒. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ เป็นของเหลวซึ่งได้จากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือสัตว์ที่มีลักษณะสดอวบน้ำหรือมีความชื้นสูงโดยอาศัยกิจกรรมของจุลินทรีย์ ทั้งในสภาพที่มีออกซิเจนและมีออกซิเจนน้อย ทำให้ได้ฮอร์โมนหรือสารเสริมการเจริญเติบโตของพืช วัสดุที่ใช้ในการผลิตหลากหลายจากผัก ผลไม้ ปลา หอยเชอรี่ และเปลือกไข่ผสมกากน้ำตาล โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ พด.๗ และพด.๖ จะเพิ่มประสิทธิภาพการย่อยโปรตีน ไขมัน ช่วยลดกลิ่นเหม็นระหว่างหมัก สนับสนุนโดยสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ ใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวตั้งแต่แช่เมล็ดพันธุ์ข้าว การเตรียมดินจนถึงช่วงการเจริญเติบโต ช่วยเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตั้งแต่การปรับสภาพดินให้ร่วนซุย อุ้มน้ำดี ระบายอากาศดี จึงช่วยเร่งการเจริญเติบโตของต้นพืชได้ดี พร้อมกับเสริมสร้างความแข็งแรงสมบูรณ์ มีคุณสมบัติทนทานต่อโรคและแมลง เป็นการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและลดปัญหาขยะเปียก zero waste

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

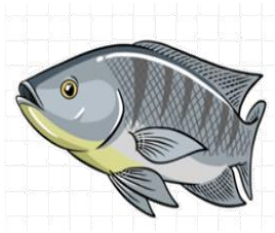
ข้าว ๑๓ ไร่

พืชผัก ๔ ไร่

ไม้ผล ๒ ไร่

ปลา ๓ บ่อ

โค ๒ ตัว

เป็ดไข่ ๔๐ ตัว

ห่าน ๖ ตัว

ไก่ ๑๐๐ ตัว

สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑) ข้าวกล้องงอก จำนวน	๖,๐๐๐ กิโลกรัม
๒) ข้าวผง จำนวน	๕๐๐ กิโลกรัม
๓) ข้าวไรซ์เบอร์รี่ จำนวน	๕๐๐ กิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้
สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ไถเตรียมดิน	เป็นเงิน	๗๕๐	บาท/ไร่
๑.๒) พันธุ์ข้าว	เป็นเงิน	๑๙๕	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าแรงหว่านข้าว	เป็นเงิน	๔๐	บาท/ไร่
๑.๔) ปุ๋ยอินทรีย์	เป็นเงิน	๑๐๕	บาท/ไร่
๑.๕) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน	๑๒๐	บาท/ไร่
๑.๖) ปุ๋ยเร่งเมล็ดข้าว	เป็นเงิน	๑๗๐	บาท/ไร่
๑.๗) ค่าเกี่ยวข้าว	เป็นเงิน	๘๐๐	บาท/ไร่
๑.๘) ฤดูบรรจข้าว	เป็นเงิน	๖๕	บาท/ไร่
๑.๙) ค่าอาหาร	เป็นเงิน	๒๕๐	บาท/ไร่
๑.๑๐) ค่ารถบรรทุก	เป็นเงิน	๖๕	บาท/ไร่
๑.๑๑) ค่าแรงตนเอง	เป็นเงิน	๖๕๕	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๓,๒๑๕	บาท/ไร่
รายได้		๔,๐๗๘	บาท/ไร่

รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน จากการจำหน่าย พืชผัก / ผลไม้ / ปลา / ไข่ไก่และไข่เป็ด
เฉลี่ยรายได้วันละ ๕๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ จากการจำหน่าย พืชผัก / ผลไม้ / ปลา / ไข่ไก่และไข่เป็ด
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๓,๕๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน จากการจำหน่าย พืชผัก / ผลไม้ / ปลา / ไข่ไก่และไข่เป็ด
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๔,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี จากการจำหน่าย ข้าวกล้องงอก / ข้าวไรซ์เบอร์รี่ / ข้าวผง
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๓๒,๐๐๐ บาท/ปี

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการนำความรู้การทำเกษตรอินทรีย์ ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง สามารถเพิ่มและสร้างคุณภาพกำลังการผลิตได้ เกษตรกรสามารถทำบัญชีรายรับรายจ่าย คำนวณต้นทุนปัจจัยการผลิต มีการฝากหุ้นประจำกลุ่มเพื่อทราบรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม มีการปันผล สวัสดิการของกลุ่มทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้ง การบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่และหน่วยงานต่างๆ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นการศึกษาดูงาน มีการออกบูธการจำหน่ายสินค้าสู่ตลาดตลอดถึงห้างสรรพสินค้าชั้นนำ สามารถประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักและหารายได้เข้ากลุ่ม เพื่อพัฒนาชุมชนเข้าสู่การท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิตทางการเกษตรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต และได้มาตรฐานการรับรอง เช่น เครื่องหมายอย. เป็นการรับรองผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า และผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์

การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรการช่วยรักษาสังแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรและชุมชน เช่น

๑ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี

โดยทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว มูลสัตว์ หรือเศษพืชผัก ช่วยลดการปนเปื้อนของดินและแหล่งน้ำ อีกทั้งยังช่วยฟื้นฟูโครงสร้างของดินให้สมบูรณ์ขึ้นในระยะยาว

๒ การปลูกพืชคลุมดินและวนเกษตร

การปลูกพืชหลากหลายชนิดในแปลงเดียวหรือปลูกพืชแซมกับไม้ยืนต้นช่วยลดการพังทลายของดินเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมระบบนิเวศในพื้นที่ เช่น ปลูกถั่วลิสงในระหว่างร่องมันสำปะหลัง

๓ การทำการเกษตรผสมผสาน กิจกรรมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่น การนำมูลสัตว์ไปเป็นปุ๋ยให้แก่พืช

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. ได้แก่

๑ ส่งเสริมการฟื้นฟูดินและลดการใช้สารเคมี โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี ปลูกพืชคลุมดินหรือพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน ลดสารพิษตกค้างในดินและแหล่งน้ำ

๒ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ

การปลูกพืชแบบผสมผสานหรือเกษตรกรรมแบบพอเพียง ทำให้มีการปลูกพืชหลายชนิด รักษาสมดุลระบบนิเวศ ลดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช เป็นที่อยู่อาศัยของแมลงและสัตว์มีประโยชน์ในแปลงปลูก

๓ ลดการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อม การใช้เศษวัสดุทางการเกษตรหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ เช่น ทำปุ๋ยหมักหรืออาหารสัตว์ ลดปริมาณขยะอินทรีย์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ด้านการเพาะปลูกพืช การวางแผนปลูกในพื้นที่

๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ วิทยากร ผลจากการลงมือปฏิบัติเอง เรียนรู้ตลอดเวลา มีแปลงเรียนรู้ เป็นศูนย์เรียนรู้ของหลายหน่วยงาน และได้รับการอบรมหลายโครงการ เช่น “วิทยากรชาวบ้าน” ทำให้สามารถพัฒนาทักษะให้มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ทั้งนอกและในชุมชน ส่วนงานทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและล้มเหลว ให้เป็นบทเรียนให้กับคนอื่น เช่น เกษตรอินทรีย์ การพัฒนาแปรรูปข้าว หลักสูตรการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP และมีการรับคณะศึกษาดูงานจากในชุมชน ต่างชุมชน ต่างจังหวัด และภูมิภาคต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าแนวทางที่ปฏิบัติเป็นประโยชน์และมีแนวทางที่ถูกต้อง

๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ และการให้บริการแก้ไขปัญหา และเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และเครือข่ายอำเภอใกล้เคียง

๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร โดยภายในศูนย์เรียนรู้ มีบริการด้านข้อมูลข่าวสาร วิชาการการเกษตร แบบแผ่นพับ และป้ายองค์ความรู้ต่างๆ

๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร มีการขยายผลในกลุ่มเกษตรกร โดยการแนะนำวิธีการดูแลรักษา และการใช้สารชีวภัณฑ์เชื้อราไตรโคเดอร์มาให้กับกลุ่มเกษตรกรสมาชิกผู้ปลูกผักสวนครัว การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เองภายในแปลง

๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ โดยเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ของสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัยภูมิ c)tศูนย์การเรียนรู้การปลูกพืชผักสวนครัว

๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คือ การส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ทันสมัย เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก การปลูกพืชหมุนเวียน ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน เช่น เกษตรพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ และการให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากร

ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน โดยการนำความรู้ เรื่อง การทำเกษตรอินทรีย์พัฒนาการผลิตของตนเอง สามารถเพิ่ม และสร้างคุณภาพกำลังการผลิตได้ และสามารถทำบัญชีรายรับรายจ่าย คำนวณต้นทุนปัจจัยการผลิต มีการฝากหุ้นประจำกลุ่มเพื่อทราบรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม มีการปันผล สวัสดิการของกลุ่มทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นประธานศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองชัยภูมิ
- เป็นคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ระดับจังหวัดชัยภูมิ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัดชัยภูมิ ปี ๒๕๕๙ และปี ๒๕๖๓ สาขาคณะกรรมการผู้บริโภคนด้านสุขภาพ
- เป็นผู้ดำรงอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม และทำคุณประโยชน์ต่อสังคม โดยสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดชัยภูมิร่วมกับสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองชัยภูมิ
- ร่วมบริจาคโลหิตเนื่องในโอกาสครบวันสถาปนาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรประจำปี ๒๕๕๓

- ให้การสนับสนุนกิจกรรมโครงการช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในช่วงโควิด ๑๙ โดยพระดำริ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกของสำนักปฏิบัติธรรมมาตาธาร (วาริ)

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑. คณะทำงานถอดบทเรียนระดับอำเภอเมืองชัยภูมิ

๑.๑ นายสุวัฒน์ ดวงจันทร์ชติ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๑.๒ นายปิยนัฐ พรประสิทธิ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้ คือ กระบวนการคือการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบและศึกษาดูงานเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบมีภารกิจที่รับผิดชอบมาก ทั้งงานศูนย์เรียนรู้และงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดอุปสรรคในการหาวันและเวลา ที่ตรงกันในการลงพื้นที่ถอดบทเรียน